

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Autoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 143. Num liceat Judæis exercere usuras.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

cenos, qui bello contra alios Saracenos, Paganos & Hæreticos defendunt Christianos, Azor. l. c. 9. Barb. l. c. porro nomine armorum hic veniunt omnia artis militaris instrumenta, tam quæ ad defendendum, quàm impugnandum idonea, ut hastæ, gladii, sagittæ, sclopi, globi, pilæ, quæ ex tormentis bellicis ejiciuntur, Azor. l. c. 9. 20. Barb. l. c. n. 4. item per ligamina, (vel potius, ut melius habet alia lectio) lignamina, quæ quoque deferri prohibentur, intelliguntur ligna, ex quibus fieri solent triremes, aliorumque navigiorum species, & quævis machinæ bellicæ, Azor. 9. 11. Barbof. n. 7. per ferrum intelligitur tam factum, ex quo nimirum fabricatum, quiddam utile est ad usus bellicos, quàm infectum, id est, rudis ferri massæ aut laminæ, quod etiam spectat chalybs, stannum, plumbum, aliaque omnia metalli genera, ex quibus bellica instrumenta fieri possunt, ut in Bulla Cœnæ censur. 7. ubi etiam prohibentur, deferri cannabis pro velis textendis, funes, & similia, præter quas rerum materialium illationes prohibetur quoque gravissimè Christianis in galieris & piraticis Saracenorū exercere regimen gubernationis, dare consilium, aut præstare auxilium in machinis dirigendis &c.

2. Resp. Secundò: Pœnæ contravenientium his prohibitionibus respectu omnium est excommunicatio, ut constat ex C. in quorundam, estque repetita in C. jam olim. h. t. & hodieum est de reservatis in Bulla Cœnæ, de quo, uti & de aliis pœnæ per Christianos Principes, tali prohibitioni adjectis, vide AA. magno numero citatos à Barb. in cit. c. in quorundam. n. 2. contra exercentes verò regimen gubernationis, & curam in navibus Saracenorū, præterquam, quòd per Ecclesias maritimarum urbium crebra & solennis excommunicatio feratur, statutum, ut per Principes Catholicos, & Consules civitatum, rerum suarum privatione multentur, & capientium servi fiant, quæ excommunicatio tamen, cæteraque pœnæ decreta non extendendæ contra deferentes arma, cæteraque prohibita ad Judæos, paganos alios & Ethnicos, neque ad Hæreticos de jure communi ecclesiastico, ut Pirh. h. t. n. 34. not. 4. Reiffenst. h. t. n. 33. in Bulla tamen Cœnæ omnes Christiani excommunicantur, qui dicta deferunt ad Saracenos, Turcas & Hæreticos, per sedem Romanam nominatim declaratos, & generatim ad omnes Christiani nominis hostes, ut Azor, l. c. 9. 4. Reiffenst. l. c.

3. Resp. Tertio: Merces alias nullam naturam armorum habentes tempore pacis deferri ad Saracenos, illisque vendi prohibitum non est. Abb. in C. quod olim. n. 1. Barb. ibid. n. 2. Reiffenst. n. 32. Pirh. n. 36. Secus tamen est de talibus mercibus ad illos deferendis tempore belli, quod sub eadem excommunicatione prohibitum; de quo vide Pirh. l. c. juncto n. 37.

Quæst. 145. An licitum sit Judæis non subditis, aliisque infidelibus ob solam infidelitatem aut idololatriam inferre bellum, eosque spoliare terris & possessionibus suis, & è contra fœdus cum illis inire.

1. Resp. Ad primùm negativè cum Covar. reg. peccatum. p. 2. §. 10. n. 4. Molin. de jure & iustitia tr. 2. §. 6. Laym. L. 2. tr. 1. c. 17. & communiore contra Mairon. in 4. dist. 15. q. 20. Alph. de Castro 2. de justa punit. hereticor. c. 14. dicentes, hanc solam fuisse causam sufficientem inferendi bellum incolis novi orbis; uti enim ex dese-

tu jurisdictionis, v.g. Rex Hispaniæ bello impellere nequit Regis Galliæ subditos, ad vindicanda eorum delicta juri divino & naturali adversantia, ita nullus Princeps bello adigere potest Infideles, ad standam fidem Christianam, & servandas leges divinas. Quòd autem olim Itraeliæ plures gentes expugnaverint, suisque terris & possessionibus exspoliaverint, id speciali concessione & jussu Dei, totius universi absolutissimi Domini factum, Dum verò Infideles injuriam inferunt Christianis, possunt Principes Christiani, ad vindicandam suorum subditorum injuriam, & damna, illos justo bello expugnare, eorumque Provincias occupare, uti etiam, si prædicatione Evangelii, quod in toto mundo prædicari Christus voluit, resisterent, impediendo subditos suos ab audiendâ illius prædicatione, fidèque suscipiendâ; licere enim tunc Christianis Principibus expugnare illos, sentiunt plerique cum Thom. 2. 2. q. 8. a. 8. Becan. de fide. c. 13. q. 4. concl. 3. Laym. L. 2. tr. 1. c. 17. num. 3. &c. & hanc fuisse inter cæteras causam subjugandi Americanos, verisimile est.

2. Ad secundum verò, nimirum de fœderibus contrahendis à Christianis cum Infidelibus respondendi occasio commodior erit *Tit. seq.*

Quæst. 146. A quo Judæi delinquentes possint ac debeant puniri.

1. Resp. Primò: Judæi, cum de jure communi subditi non sint jurisdictioni Ecclesiæ, sed jurisdictioni solùm temporali Principum, ac Magistratum sæcularium, in quorum territorio existunt, & pœnâ spiritali puniri nequeant, delinquentes contra Christianos à Principibus solùm sæcularibus puniri possunt, bene tamen etiam pœnâ pecuniariâ vel corporali à Principibus ecclesiasticis, non quidem quâ talibus, sed qua pollentibus jurisdictione temporali, si quam habent in dominiis sibi temporaliter subditis, pro ut sumitur ex c. postulasti. h. t. & si Judex sæcularis id negligat per Judicem ecclesiasticum, cui subest, censuris ad hoc compellendus est, juxta cit. c. sic itaque, si Judæus delinquat in Clericum, (qui est lætus, cit. c. postulasti.) etiam percutiendo illum, non incurrit excommunicationem, aliamve censuram ecclesiasticam, quam utpote pœnam spiritualem Ecclesiæ directè non subdito suo infligere nequit, quamvis id possit indirectè, prohibendo subditis suis, ne commercium ullum aut communionem cum eo habeant, juxta cit. c. postulasti. Barbof. ibid. n. 1. citatis plurimis, quin & Prælati Ecclesiastici, de se nulla pollentes jurisdictione temporali ex delegatione Principis, seu Magistratûs sæcularis, cui Judæi, aliique Infideles subditi, possunt illos afficere pœna corporali, arg. c. constituit. c. 17. q. 4. c. de raptoribus. Gl. in c. sape. l. 28. q. 1. v. publicis. Pirh. n. 30. Sic Judæus carnaliter cognoscens Christianam, à Magistratu sæculari puniri potest pœnâ pecuniariâ & corporali, & examinatis circumstantiis etiam pœna mortis, Barb. in c. in nonnullis. n. 7. citatis aliis cum Farin. in pr. crim. p. 3. q. 139. n. 8.

2. Resp. Secundò in specie: Porro Judæus committens adulterium cum Judæa, dum alicubi adulterio statuta est pœna pecuniaria, puniendus est pœna statuti, & non pœna juris communis, (quia ea est pœna mortis, ut Clarus L. 5. §. adulterium. n. 7.) idem ibidem. num. 10. cum Angel. L. 1. conf. 114. Alex. L. 6. conf. 99. Barbof. L. 4. conf. 63. cum Judæi judicari debeant secundum leges, secundum quas judicantur alii de civitate. De Judæo tamen

com-

2. Resp. Ad secundum: Neque Judæorum, aliorumque infidelium infantes, usum rationis necdum adepti parentibus invitis baptizari possunt, licet tum propter periculum, ne, cum ad usum rationis pervenerint, à parentibus inducantur ad fidem, quam ignorantes susceperunt, relinquendam, tum quia id repugnat justitiæ naturali, dum filius ante usum rationis sit sub potestate & cura parentum, quibus proinde invitis non subrahendus, ita cum D. Tho. 2. 2. q. 10. a. ult. Marq. l. c. p. 3. c. 8. Valq. in 3. part. Tom. 1. d. 155. Suar. Tom. 3. d. 25. f. 3. Ricciull. l. c. c. 32. n. 2. Abb. Felin. Socin. & immensa turba DD. quos citat & sequitur Barb. in c. sicut Judæi. n. 3. contra Archid. Gemin. Jo. And. Angel. Scotum in 4. dist. 4. 9. pluresque alios apud Reiffenst. b. t. n. 53. & communem Scotistarum, quorum rationes fuscè deductas in contrarium, vide apud Reiffenst. l. c. & n. seq. limitanda tamen etiam responsi. nostra pro variis casibus, v. g. in articulo mortis, etiam presentibus & reclamantibus Parentibus; cum tunc esset periculum perversionis, & injuriæ Baptismi; Item dum separati à Parentibus, v. g. aut à Christianis justo bello captis, quibus restitui non debent, aut possunt; Item si unus Parentum altero dissentiente in Baptismum infantis consentit; siquidem tum Parentis consentientis voluntas justior in favorem prolis præferenda.

Quest. 142. An & qualiter Judæi habitum distinctum à Christianis ferre teneantur, & ritus suos servare permittantur.

1. Resp. Ad primum juxta jus commune, ut Judæi utriusque sexus in omni Christianorum Provinciâ, & omni tempore qualitate habitus publicè ab aliis populis distinguantur, statutum est, in c. nonnullis h. t. additâ ratione; ne ex velamine erroris damnatæ commixtiones, aut alia perversionis pericula eveniant. Sanxit hoc idem pro Regno Neapolitano in pragmatica sua, quæ incipit: *Et quia perfidorum*. Carolus V. item Paulus IV. in constit. sua 3. quæ incipit: *Romanus Pontifex*, verum hoc ipsum non ubique servatur in Germania, ut passim videmus ante oculos. Possè etiam in locis aliis à Pontifice concedi privilegium de non deferendo tali signo distinctivo, extra dubium est, de quo vide Barbos. in c. nonnullis. h. t. n. 2.

2. Resp. Ad secundum: Permittitur Judæis, observare ritus suos, modò hi non tendant in contemptum, & opprobrium Christianæ fidei, Gl. in c. qui sincera, dist. 45. Bald. l. 1. conf. 316. vers. 8. Marant. de ord. Judic. p. 3. n. 60. Ricciull. l. 1. l. 2. c. 18. & seq. Barb. in c. quia super. h. t. num. 3. juxta l. Judæos. c. de Judæis. unde etiam dicitur: c. nonnullis. h. t. nullus præsumat, bonas consuetudines Judæorum immutare, (seps est de malis, quæ cedunt in contumeliam Creatoris & Redemptoris) præsertim in festivitatis eorum, quæ iis more solito & antiquo celebrare permittuntur, cit. c. qui sincera. cujus permissionis iis ab Ecclesia factæ, hanc quoque rationem reddit D. Thom. 2. 2. 4. 10. a. 11. in corp. quia in illis ritibus olim præfigurabatur veritas Christianæ fidei, quam tenemus, & quasi in figura præteritâ representatur, quod credimus. Sicut è contra ritus aliorum infidelium, qui nihil veritatis aut utilitatis afferunt, non sunt tolerandi, nisi fortè nihil mali in se continentes tolerandi, ut paulatim ad fidem convertantur, ut cum D. Thom. l. c. Pith. h. t. 14. in fine. Si verò etiam Judæi de-

prehendantur, fecisse aut commiscuisse aliquid in ritibus suis in ludibrium & contemptum Christianorum, nullatenus ferendi, privandique omni immunitate & privilegio, quo iis aliàs frui permittuntur, Marant. n. 61. quapropter etiam, quia consueverunt Judæi, vel maxime in diebus lamentationis, seu Dominicæ passionis blasphemare Christum, Christianis illudere, & in odium illorum alicubi illis diebus etiam ornatiores procedere, prohibitum illis per c. nonnullis h. t. in hebdomada sancta in publicum prodire, quin & per c. quia super his, die Veneris sancto clausas habere fenestras & ostia.

Quest. 143. Num liceat Judæis exercere usuras.

Resp. Id ipsis non licere de jure communi, Clar. l. 5. §. usura. n. 7. Curtius Jun. in l. ejus, qui in provincia. ff. si cert. petat. post. n. 1. & quod Judæi peccent tenerando dicens communem Theologorum & Canonistarum, Alex. de Nevo conf. 100. n. 1. adeò, ut Ecclesia non debeat nec possit hoc peccatum permittere nec tolerare, infligendo pœnam, neque propter aliquod malum vitandum, aut propter bonum aliquod inde sperandum, quod ipsum dicit Alex. n. 9. & 13. esse id ipsam sententiam Theologorum & Canonistarum, seque dolere malitiam DD. Christianorum, qui contra tam apertam veritatem sic contrarium consulerunt. Quod verò attinet consuetudinem, servatur contrarium, Et ubique etiam in terris Ecclesiæ tolerantur Judæi fœneratores, quamvis eam consuetudinem tanquam nutritivam peccati rectè improbet Alex. cit. n. 13. quod etiam ex eo confirmatur, quòd Judæus, qui in Judaismo exercuit usuras, convertus teneatur eas restituere.

Quest. 144. An & sub quibus pœnis prohibetur Christianis deferre arma, aliàsque merces Saracenis.

1. Resp. Primò: Variis tum Canonibus, puta c. ita quorundam. c. significavit. c. ad liberandam. h. t. Extrav. 1. eod. inter commun. Extrav. copiosus unic. Joan. XXII. h. t. & legibus civilibus, puta l. nemo. C. quæ res export. non deb. l. his. C. de pœnis. quin & l. cujusque. ff. ad Leg. Jul. Majestatis sancitum. ut cujus operâ hostes (videntur intelligi Saraceni) armis, equis, commeatu, pecunia, aliave re instruerentur, Majestatis læsæ crimine ac pœnis teneretur, tum specialibus Pontificum constitutionibus, ac præcipuè in Bulla cœnæ, sub gravissimarum pœnarum interminatione prohibetur Christianis quodcumque armorum, instrumentorum & materialium bellicorum genus ad bellum contra Christianos serviens, Saracenis vendere, & quovis modo subministrare, vel etiam, qui ea deferri permittunt, dum ratione officii id prohibere deberent, ut Azor. paulò post citand. n. 13. idque non tantum durante bello, seu dum actu est illis bellum contra Christianos, sed etiam tempore pacis, qui odio Christiani nominis censentur habitu gere- re bellum cum Christianis, Abb. in c. quod olim. h. t. n. 1. Barb. in c. ita quorundam. h. t. n. 8. Reiffenst. h. t. num. 31. Idem à potiore est de iis, qui tempore treugæ factæ, inter illos & Christianos deferunt ad illos arma similiaque prohibita, Azor. p. 1. l. 8. a. 23. q. 16. Pith. h. t. n. 35. juxta c. significavit. §. illi quoque. h. t. cum, qui treugam inir, non faciat pacem, sed solum ad certum tempus cessat à bello, & armistitium servat. c. 1. de treuga & pace. Excusantur autem deferentes arma ad Sara-